

Wild

KAMPEREN

**SLAPEN ONDER
DE STERREN IN EUROPA**

ZOË AGASI & OLIVIER VAN HERCK

Wild KAMPEREN

**SLAPEN ONDER
DE STERREN IN EUROPA**

ZOË AGASI & OLIVIER VAN HERCK

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

INHOUD

9	10 REDENEN OM TE WILDKAMPEREN	77	AFWISSELEND DUITSLAND
13	WAT IS WILDKAMPEREN?	81	EEN SLAAPPLAATS INSPECTEREN
19	WAT ALS IK GEZIEN WORD?	91	HET DAK BOVEN ONS HOOFD
29	VRIJ NOORWEGEN	103	GROEN ZWEDEN
33	ANGSTEN OVERWINNEN	107	VOORZIEN IN BASISBEHOEFTEEN
49	UITZONDERLIJK IJSLAND	123	RUIG SCHOTLAND
53	TIJD VOOR ACTIE	127	REGELS IN EUROPA
57	EEN SLAAPPLAATS VINDEN	139	ZONNIG SPANJE

143	191
WILDKAMPEREN IN ELK SEIZOEN	LEAVE NO TRACE
155	205
NOSTALGISCH FRANKRIJK	GEZELLIG NEDERLAND
159	209
ALS VROUW (OF MAN) ALLEEN WILDKAMPEREN	DE AVONTUURLIJKE MINDSET
165	214
VERSCHILLENDE VERVOERSMIDDELEN	NAWOORD
173	217
HISTORISCH BELGIË	DANK!
177	218
WILDKAMPEREN MET KINDEREN	BASISPAKLIJST VOOR EEN WILDKAMPEERTOCHT
183	220
GELUKKIG DENEMARKEN	WOORDENLIJST
187	221
ALS JE ECHT NIET GEZIEN WILT WORDEN	PUBLICATIES VAN WELEAF
	222
	FOTOLOCATIES PER PAGINA

Go wild!

10 REDENEN OM TE WILDKAMPEREN

We willen heel graag een gevoel met je delen. Dat gevoel als we de tent openritsen en de zon voorzichtig door de bomen piept. Een ochtendduik in een fris meer, helemaal alleen in de natuur. De koekoek die zich laat horen in de verte. Pure eenvoud, maar toch rijkdom. Terug naar de basis en het rauwe gevoel van buitenleven. Geen voorzieningen, geen camping. Wildkamperen dus!

Wildkamperen brengt letterlijk een gevoel van avontuur met zich mee, een gevoel dat bijna onbeschrijfelijk is. Het komt voort uit een diepe verbintenis met de natuur. Een gevoel van trots en kracht dat we buiten kunnen zijn. Dat we buiten mogen zijn en eigenlijk horen te zijn. Dat is wat wildkamperen met ons doet. Een vlammetje ontbranden. Een wilde vlam.

Wij zijn Zoë en Olivier, een Nederlands-Belgisch koppel, en hebben een passie gekregen voor het pure gevoel van wildkamperen tijdens onze vier jaar lange reis

op eigen kracht. Een reis met de fiets, de kano, een zeilboot, te voet, op ski's en zelfs op skates. 40.000 kilometer van Amsterdam tot Zuid-Spanje, over de Atlantische Oceaan, tot in het zuidelijkste puntje van Patagonië en helemaal tot aan de oostkust van Canada, langzaam en duurzaam. Niets was gepland, geen nacht op voorhand geboekt. 's Ochtends wisten we niet waar we 's avonds zouden slapen en toch maakten we ons nooit zorgen. We lieten het over aan het onverwachte. We merkten dat we steeds beter werden in wildkamperen, dat onze ervaring groeide en dat ons 'neusje'

ons de weg ging wijzen naar die geschikte overnachtingsplekken. Sindsdien hebben we tijdens onze vele tochten nooit meer op een camping gestaan. We hebben honderden nachten buiten doorgebracht en we vonden altijd een slaapplek waar we ons veilig voelden en ons matrasje konden spreiden. Jij kunt dat ook!

Wildkamperen is een kunst, en net als iedere andere kunst is het er een die je kunt leren. Hoe meer je oefent, hoe beter

je erin wordt. Hoe vaker je het doet, hoe leuker je het vindt. Hoe langer je het doet, hoe normaler het wordt. Wildkamperen is niet moeilijk! Iedereen kan het en het is voor iedereen. Het intense geluk dat deze eenvoud brengt, willen we met jou delen. Wanneer je eenmaal zo gekampeerd hebt, wil je nooit meer anders. Zet die stap buiten je comfortzone, want dit krijg je ervoor terug:

- // Een wild gevoel;
- // Een echte natuurbeleving;
- // Een plek voor jou alleen;
- // Vrijheid om te kiezen waar en wanneer je jouw slaapplek zoekt;
- // Niet gebonden zijn aan campings;
- // Bouwen aan zelfvertrouwen door een nieuwe skill te leren en angsten te overwinnen;
- // Een gratis overnachting in de natuur;
- // Een nacht onder de sterren;
- // Fysieke en mentale rust;
- // Vele onverwachte en leuke verrassingen.

In ons boek nemen we je mee op avontuur met korte anekdotes en alle tips om jou te helpen die tent op te zetten. We delen de mooiste wildkampeerplekken in Europa waar we zelf gekampeerd hebben, van Noorwegen tot Spanje. Als we onze beste tip alvast met je mogen delen: zet jouw eerste wildkampeernacht in je agenda! Dat zal best spannend zijn en daarom gaan we dieper in op de angsten die je

wellicht vooraf zult hebben. Met de juiste handvatten en tips kun jij ze allemaal overwinnen en ga je vol vertrouwen op pad. Geniet van ons boek, en heel veel inspiratie gewenst!

Liefs,

Zoë & Olivier

Wild

WAT IS WILDKAMPEREN?

Onze wereldreis staat twee maanden op verplichte coronapauze. Een perfect moment om ons voor te bereiden op misschien wel ons gekste avontuur. Het laatste deel van onze grote reis willen we op rollerski's, langlaufski's op wielmpjes, naar Scandinavië.

Zodra alle grenzen weer open zijn, gaan we op pad. We zijn al drie dagen onderweg in Nederland en het skaten is ongelooflijk zwaar. Achter ons hangt een karretje met al ons kampeermateriaal. Ieder kruispunt moeten we uithijgen en liters water bijtanken. We zijn blij als we ons aan het einde van de dag eindelijk kunnen wassen en languit in het gras kunnen liggen. Vanwege corona verwachten we geen spontane uitnodigingen en met de tent kamperen op een camping is ook niet toegestaan. Ons plan is om iedere avond te wildkamperen, maar we weten dat het niet is toegestaan in Nederland. In het drukbevolkte Nederland is het een uitdaging om een plek te vinden door de strenge regels, boswachters en weinige wilde plekken. Hoe verder we naar het noorden gaan, hoe gemakkelijker het zal worden. In Noorwegen en Zweden mogen we bijna overal ons tentje opzetten. Die luxe is nieuw voor ons en daar kijken we ongelooflijk naar uit.

Onze eerste nacht vinden we een verscholen plekje achter de dijk. Net als we de tent willen opzetten, rijdt de boer voorbij met zijn tractor. We vragen of we een nachtje op zijn weiland mogen slapen. Hij bekijkt ons even, maar zegt onmiddellijk dat het geen probleem is zolang we geen vuur maken. De tweede nacht vinden we een plek op een aanlegschiereiland voor schepen langs de Waal. We denken dat er niemand zal komen, maar 's avonds blijken we midden op het populaire wandelrondje van wandelaars en hondenuitlaters te staan. We voelen ons bekeken en heel wat minder comfortabel.

Vandaag skaten we door de Veluwe, een van de drukstbezochte natuurgebieden in Nederland. Als we hier willen wildkamperen, zullen we ons echt goed moeten verstoppen. Al een uur lang speuren we het bos af naar een geschikte plek, maar overal zijn er wandelpaden of is het bos te open. Na lang zoeken duiken we een smal bospad in om de tent op te zetten. Net als we ons tussen de struiken manoeuvreren, wandelt er een man voorbij. Chips, denken we, betrapt!

'Zijn jullie iets kwijt?' vraagt de man.

Het is gelukkig geen boswachter. We biechten eerlijk op dat we onze tent vanavond hier willen opzetten.

'Er zijn toch wel betere plekken dan dit,' zegt hij.

We twijfelen even hoe we moeten uitleggen dat we geen plek kunnen vinden.

'Hebt u misschien een tuin?' vraagt Olivier in plaats daarvan een

beetje brutaal en on-Belgisch direct.

De ogen van de man knipperen een paar keer sneller, een vrolijke blik verschijnt. 'Die hebben we zeker. We zijn zelf fanatieke fietsers en zijn zo vaak geholpen. Zullen we het maar doen?' vraagt hij retorisch, toch even denkend aan het coronavirus.

Niet veel later staat de tent in de tuin, met een tafeltje, twee stoelen, een glaasje fris en wat koekjes erbij. We mogen zelfs douchen en de keuken gebruiken. We hebben een geweldige avond met onze gastheren.

Hebben we de afgelopen drie nachten wildgekampeerd? We sliepen in het veld na goedkeuring van de boer, langs het water zonder enige toestemming en in de tuin van onbekende gastvrije mensen.

WILDKAMPEREN

Wildkamperen, bivakkeren, vrij kamperen, slapen in het wild, kamperen in de vrije natuur, slapen waar het niet is toegestaan, kamperen in vrijheid, slapen op plekken die geen camping zijn. Wildkamperen heeft voor verschillende mensen een andere lading, vaak afhankelijk van de

situatie. Er is geen definitie die duidelijk aangeeft waar de grens van wildkamperen begint of eindigt.

Wij slapen in bossen, op velden, in parken, op voetbalvelden, op pleintjes, in vervallen huizen, in de berm langs de weg en bij mensen in de tuin. Of we het nu vragen of niet, wij ervaren het als wildkamperen. Niet alles is even 'wild', maar avontuurlijk is het zeker. We weten namelijk niet waar we aan toe zijn, we kunnen niet rekenen op de voorzieningen van een camping en omdat we niet betalen voor de overnachting, is het niet zeker of we ergens

mogen staan. Soms is het stiekem, soms mogen we wildkamperen, soms krijgen we toestemming, soms weten we het niet. Wij houden het hierbij: Wildkamperen is buiten slapen op een plek die niet als betaalde overnachtingslocatie bedoeld is. Wildkamperen doen we het liefst in de natuur, maar ook in een dorp, in een park, op een parkeerplaats, op een voetbalveldje of in een tuin. Zolang het buiten de grenzen van een normale camping is, valt het onder onze definitie.

Afhankelijk van de situatie en locatie kunnen we wildkamperen onderverdelen in een aantal categorieën.

1. OP PLAATSEN WAAR HET TOEGESTAAN IS

In heel wat landen is het toegestaan om wild te kamperen. We kunnen overnachten waar we willen, mits we rekening houden met de lokale voorwaarden. Het is niet nodig om onszelf te verstoppen en we kunnen vaak zoeken naar die vijfsterrenplek waar we ongestoord mogen staan.

In sommige landen waar wildkamperen verboden is, zijn er toch voorzieningen om op een legale manier in het wild te slapen. Ze zijn opgezet om het vrije overnachten in de natuur te ervaren. Ze zijn gratis, midden in de natuur en vaak met zeer beperkte voorzieningen. Het is vaak de overheid, een organisatie of privé-initiatief dat deze plekken heeft gecreëerd. Dat zijn plekken om dankbaar voor te zijn. Ook in Nederland en België, waar wildkamperen verboden is, bestaan zulke plekken.

Paalkamperen: In Nederland bestond sinds de jaren negentig het prachtige concept van paalkamperen: een paal in de natuur waar maximaal drie tenten mogen staan, niet verder dan tien meter van de paal en niet langer dan 72 uur. Het leek een perfecte oplossing waarbij wildkamperen werd beperkt tot een klein stukje natuur en de kampeerder toch de echte natuurbeleving had. Maar het evenwicht tussen recreatie, natuur en overlast bleek helaas broos. Per juni 2020 heeft Staatbosbeheer besloten alle paalkampeerplekken in Nederland te sluiten. Er bestaan nog wel een paar particuliere initiatieven, vooral in het oosten van Nederland.

Bivakzones: In België heten deze wildkampeerplaatsen 'bivakzones'. De bivakzones bestaan gelukkig nog steeds en alle gebruikers zijn verantwoordelijk om te zorgen dat dit zo blijft. Reserveren is sinds corona verplicht op de bivakzones in België. In Denemarken heten deze plekken shelters, in Duitsland *Biwakplätze*.

2. OP PLAATSEN WAAR HET VERBODEN IS

In veel Europese landen mag wildkamperen helaas niet. Het is verboden in het hele land, in delen van een nationaal park of precies op die plekken waar we graag zouden staan. We doen ons best om te zorgen dat niemand ons ziet en niemand weet dat we er zijn. Het is eigenlijk illegaal, soms gedoogd en af en toe een beetje spannend. In het Engels wordt dit soms *stealth camping* genoemd.

3. OP IEMANDS PRIVÉTERREIN

Het gebeurt heel regelmatig dat we slapen in de tuin van mensen, bij een boerderij, in iemands bos, op het terrein van de brandweer, bij de lokale sportvereniging of rond een kerk. We mogen daar staan nadat we toestemming hebben gevraagd aan de eigenaar. Soms worden we zelfs spontaan uitgenodigd. Is dat nog wel wildkamperen?

Wij nemen het mee onder dezelfde noemer. We slapen dan niet in de vrije natuur, maar we kamperen vrij en op een plek die niet als overnachtingslocatie is bedoeld. Bovendien weten we 's ochtends nog niet dat we hier 's avonds zullen slapen. Deze plekken zijn niet wild in de natuur, maar wel wild in hun onverwachte wending. Ze hebben meestal geen vijfsterrenuitzicht, maar leveren iets anders bijzonders. Het is hier dat we nieuwe mensen ontmoeten, verhalen horen en vaak uitgenodigd worden voor de koffie, het avondeten of het ontbijt. Hier vinden we alle goedheid in de wereld.

We slapen ook op privéterreinen zonder dat we toestemming hebben van de eigenaar. Aan de rand van een grote wijngaard of in een privébos. Het veldje naast de kerk waarbij we de buurman om toestemming vragen, maar niet de pastoor. Of op

een voetbalveld waar we de voetballers om toestemming vragen, maar niet de voorzitter van de club. Eigenlijk zijn we er nog steeds niet zeker van of we er mogen staan. En een verschil: we bouwen geen band op met de mensen.

4. BIVAKKEREN

Sommige landen laten bivakkeren toe. Het betekent dat we slechts één nacht mogen verblijven op een plek. We mogen pas een uur voor zonsondergang de tent opzetten en moeten kort na zonsopgang vertrekken. Het is strikt genomen een noodovernachting, maar dat hoeft niet altijd een noodgeval te zijn. Als het donker wordt, de route niet meer veilig is, er onweer aan komt of een van de tochtgenoten een blessure heeft, zijn dat redenen die het noodzakelijk maken om de tent op te zetten. Nog ruimer genomen: als er op een lange trektocht geen voorzieningen zijn om te kamperen, zullen we ergens moeten kamperen. Het is slim en vaak noodzakelijk om voorbereid te zijn op een noodovernachting, zeker in afgelegen gebieden en de bergen.

In veel landen is bivakkeren toegestaan onder voorwaarden, terwijl wildkamperen er verboden is. De scheidingslijn tussen beide termen en bijgevolg de regels zijn dus redelijk vaag.

WILDKAMPEREN IS BUITEN SLAPEN OP EEN PLEK DIE NIET ALS BETAALDE OVERNACHTINGSLOCATIE BEDOELD IS.

LOCH LOMOND &
THE TROSSACHS
NATIONAL PARK

NOORDZEE

IERSE ZEE

Ruig SCHOTLAND

Een land dat zo vol zit met geschiedenis, natuurlijke schoonheid en mystiek. Voor avonturiers biedt Schotland alles wat nodig is. Wildkamperen is toegestaan, de landschappen zijn uitgestrekt, de natuur is prachtig en er zijn meer wandelroutes dan je tijd hebt. Zie je jezelf al wakker worden in een tent met betoverende mist boven een stil meer en ruige afgeronde bergtoppen op de achtergrond?

Wildkamperen Schotland hanteert de *Scottish Outdoor Access Code*, vergelijkbaar met het allemansrecht in Scandinavië. Wildkamperen is toegestaan voor maximaal drie nachten en op niet-gecultiveerde grond.

Hoewel het meeste land openbaar toegankelijk is, zijn er toch veel grondeigenaren die je niet op hun land willen. Op veel plaatsen kom je hekken tegen met een bord met 'No public right of way' en 'Trespassers will be prosecuted'. In veel gevallen mag je er wel wandelen, maar de bordjes zijn verwarrend en niet erg uitnodigend.

NATIONAAL PARK LOCH LOMOND & THE TROSSACHS

Dit park werd in 2002 als eerste nationaal park benoemd in Schotland. Het is groter dan de provincie Utrecht en meer dan de helft van de Schotse bevolking woont binnen één uur rijden van het nationaal park. Een bijzondere luxe om zo iets naast de deur te hebben.

WEST HIGHLAND WAY The West Highland Way is een van de meest iconische langeafstandswandelroutes in Europa. 154 kilometer door de ruige Schotse wildernis, langs uitgestrekte veengebieden en langgerekte lochs. Er zijn goede voorzieningen onderweg, niet

te veel hoogtemeters, en wildkamperen is heel eenvoudig. De meeste mensen wandelen de route van zuid naar noord. Je kunt letterlijk beginnen vanuit het station in Glasgow en eindigen in Fort William aan de voet van Ben Nevis, de hoogste berg in het Verenigd Koninkrijk. Een heel toegankelijk avontuur!

In een klein deel van Loch Lomond & The Trossachs is het tussen maart en november verboden om te wildkamperen. Dan mag je enkel op de campings of in een vergunningszone kamperen. Voor die vergunningszone moet je een permit kopen op de website van het nationaal park.

WEST HIGHLAND WAY

ONTDEK DE KRACHT VAN DE NATUUR!

Het gevoel van de ochtendzon op je gezicht, de druppels op de tent, de koekoek in de verte, de geur van dauw en de energie van avontuur. Het doet een wild vlammetje ontbranden. En dat gevoel willen we aan jou doorgeven!

Laat je in dit boek inspireren door Zoë Agasi en Olivier Van Herck om de wildernis te omarmen, alle zorgen achter je te laten en de ultieme vrijheid te vinden tijdens het kamperen. Met persoonlijke anekdotes en meer dan 400 tips helpen ze elke kampeerder de tent in het wild op te zetten. Van het vinden van een slaappleaats tot angsten overwinnen, van solo-kamperen tot de regels in verschillende Europese landen.

Zoë Agasi en Olivier Van Herck zijn fulltime avonturiers en ambassadeurs van het buitenleven. Op hun platform weleaf.nl delen ze alles over hun reizen. Eerder verschenen hun boeken *Op eigen kracht* en *Leaving the Comfort Zone*.

'Wildkamperen is je kans om je te verbinden met de echte wereld, de natuur en de dieren. Het is heel puur. Zoë en Olivier laten zien hoe je die rijkdom toelaat.' – **Tamar Valkenier**, auteur van de bestseller *Fulltime avonturier*

9 789043 934336

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NJR 500
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen